



- عنوان قراردادی: ایران. قوانین واحکام
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات انتخابات؛ همه‌پرسی. مجلس خبرگان رهبری. ریاست‌جمهوری. مجلس شورای اسلامی. شوراهای اسلامی کشور ... / تهیه و تنظیم: محمدهادی زرافشان، سیدمجتبی حسینی‌پور اردکانی. تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۷.
- مشخصات نشر:
مشخصات ظاهری: ۶۶۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۰۹-۹
- وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: ۱. ایران. مجلس خبرگان رهبری-- انتخابات ۲. ایران. مجلس شورای اسلامی-- انتخابات
۳. انتخابات -- قوانین و مقررات -- ایران
1. Iran. Majles-e Khubregān-e Rahbari – Elections 2. Iran. Majles-e Shora-ye Eslami – Elections
3. Election law-- Iran
- شناسه افزوده: الف. زرافشان، محمدهادی، ۱۳۶۸-، گردآورنده
ب. حسینی‌پور اردکانی، سیدمجتبی، ۱۳۶۲-، گردآورنده
ج. شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان
- رده بندی کنگره: KMH ۲۹۴۳/۱۲۸ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی: ۳۴۲/۵۵۰۹
شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۹۰۷۴۳

پژوهشکده شورای نگهبان

مجموعه قوانین و مقررات انتخابات

همه پرسی - مجلس خبرگان رهبری - ریاست جمهوری
مجلس شورای اسلامی - شوراهاى اسلامى کشور

مشمول بر
اصول قانون اساسی
نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان
سیاست‌های کلی نظام
قوانین و مقررات
آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

پژوهشکده شورای نگهبان



مجموعه قوانین و مقررات انتخابات

همه پرسی - مجلس خبرگان رهبری - ریاست جمهوری
مجلس شورای اسلامی - شوراهای اسلامی کشور

مشمتمل بر
اصول قانون اساسی
نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان
سیاست های کلی نظام
قوانین و مقررات
آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

تهیه و تنظیم:

محمد هادی زرافشان، سید مجتبی حسینی پور اردکانی

• ناشر: انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان • نوبت چاپ: سوم، ویراست پنجم؛ ۱۳۹۷
• شمارگان: ۵۰۰ نسخه • بها: ۴۸۰۰۰ تومان • شابک: ۹۶۰-۸۳۷۸-۶۰۰-۹۷۸

• همه حقوق برای انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان محفوظ است.
• نشر و تکثیر تمام یا بخشی از اثر به هر شکل،
بدون کسب اجازه کتبی از انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان ممنوع است.

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵ • نمایر: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۸۰

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست اجمالی

فهرست موضوعی	الف
فهرست موضوعی - تاریخی	ط
پیشگفتار	۱
بخش اول: انتخابات در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان و سیاست های کلی نظام	۵
بخش دوم: همه پرسی	۳۳
بخش سوم: انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۶۷
بخش چهارم: انتخابات ریاست جمهوری	۱۱۳
بخش پنجم: انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۸۵
بخش ششم: انتخابات شوراهای اسلامی کشور	۳۹۳
بخش هفتم: سایر قوانین و مقررات مربوط به انتخابات	۵۱۱
بخش هشتم: انتخابات در آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری	۵۵۹
فهرست تفصیلی	۶۱۷

فهرست موضوعی

بخش اول: انتخابات در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان و سیاست‌های کلی نظام

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۹/۱۲ و ۱۳۶۸/۵/۶	۷
۲	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص شمول اصل (۹۴) قانون اساسی به مصوبه‌ی درخواست مراجعه به آرای عمومی	۱۳۸۱/۱۲/۲۵	۱۰
۳	تذکر شورای نگهبان به وزارت کشور درخصوص صلاحیت نامزدهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۰/۴/۲۸	۱۲
۴	نظر شورای نگهبان درخصوص نحوه‌ی پاسخ مرکز اسناد انقلاب اسلامی به درخواست ارائه‌ی سوابق داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۰/۶/۲۸	۱۳
۵	تذکر شورای نگهبان به رئیس‌جمهور درخصوص صلاحیت‌نداشتن یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۷/۳/۳۰	۱۳
۶	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی درباره‌ی دلیل ابطال انتخابات	۱۳۶۷/۱۰/۳	۱۳
۷	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص کیفیت نظارت شورای نگهبان بر انتخابات	۱۳۷۰/۳/۱	۱۴
۸	نظر شورای نگهبان درخصوص لازم‌نبودن استعفای شهرداران مناطق شهری جهت نامزدی نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۴/۱۱/۱۵	۱۵
۹	تذکر شورای نگهبان به رئیس‌جمهور درخصوص انتصاب رئیس سازمان بازرسی کل کشور به امر بازرسی انتخابات میان‌دوره‌ای پنجمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۱۱/۱۶	۱۶
۱۰	نظر شورای نگهبان درخصوص مرجع صالح تغییر و اصلاح قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری پس از تشکیل مجلس مذکور	۱۳۶۲/۱۲/۱۶	۱۹
۱۱	نظر شورای نگهبان درخصوص برگزاری انتخابات مجلس خبرگان رهبری با تعداد برابر یا کمتر نامزدهای مورد نیاز	۱۳۶۹/۷/۹	۲۰

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱۲	نظر شورای نگهبان درخصوص استعلام دلیل رد صلاحیت یکی از نامزدهای انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۷۷/۹/۱۱	۲۱
۱۳	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص کیفیت انتخاب رئیس جمهور در مرحله دوم	۱۳۶۴/۴/۵	۲۵
۱۴	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص اکثریت لازم جهت قانونی بودن اقدامات و تصمیمات شورای موقت ریاست جمهوری	۱۳۶۰/۶/۹	۲۷
۱۵	سیاست های کلی انتخابات	۱۳۹۵/۷/۲۴	۳۰

بخش دوم: همه پرسی

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	لایحه ی قانونی همه پرسی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۸/۲۰	۳۷
۲	قانون همه پرسی در جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۸/۴/۴	۴۲
مقررات				
۱	آیین نامه ی اجرایی قانون همه پرسی در جمهوری اسلامی ایران	هیئت وزیران	۱۳۶۸/۴/۷	۵۳

بخش سوم: انتخابات مجلس خبرگان رهبری

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری	فقه های شورای نگهبان با تصویب نهایی امام خمینی (ره)	۱۳۵۹/۷/۱۰	۷۱
مقررات				
۱	آیین نامه ی اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان	شورای نگهبان	۱۳۶۱/۷/۱۸	۷۹
۲	آیین نامه ی نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری	شورای نگهبان	۱۳۸۵/۱/۳۰	۱۰۵
۳	ماده واحده ی موضوع تبصره «۱» ماده (۹) قانون انتخابات مجلس خبرگان	شورای نگهبان	۱۳۷۰/۴/۹	۱۱۱

بخش چهارم: انتخابات ریاست جمهوری

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۴/۵	۱۱۷
۲	قانون استفساریه‌ی مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰/۳/۹	۱۴۴
۳	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۴/۴	۱۴۶
۴	قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹/۵/۳۰	۱۴۹
۵	لایحه‌ی قانونی انتخاب اولین رئیس جمهور کشور جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب	۱۳۵۸/۹/۲۸	۱۵۲
مقررات				
۱	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات ریاست جمهوری	هیئت وزیران	۱۳۶۴/۴/۱۶	۱۶۱
۲	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	هیئت وزیران	۱۳۸۰/۲/۱۶	۱۸۱

بخش پنجم: انتخابات مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۷	۱۸۹
۲	قانون الحاق ماده‌ی واحده به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۲/۲۱	۲۳۲
۳	قانون تفسیر بند «۲» قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۱۳	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۱۰/۲۹	۲۳۳

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۴	قانون استفساریه‌ی ماده (۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳/۲/۱۵	۲۳۵
۵	قانون تفسیر ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸ و اصلاحات بعدی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۰/۵/۲	۲۳۷
۶	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۵/۹	۲۳۸
۷	قانون تعیین محدوده‌ی حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۶/۱/۳۰	۲۴۴
۸	از قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۲/۴/۱۵	۳۳۲
۹	قانون میزان تأثیر تغییرات در تقسیمات کشوری در محدوده‌ی حوزه‌های انتخاباتی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۰/۱۷	۳۳۳
۱۰	قانون تغییر حوزه‌ی انتخابیه‌ی داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۳۳۴
مقررات				
۱	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	هیئت وزیران	۱۳۷۸/۹/۲۱	۳۳۹
۲	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون تغییر حوزه‌ی انتخابیه‌ی داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	هیئت وزیران	۱۳۸۴/۲/۱۴	۳۸۲
۳	نصوب‌نامه درخصوص مستثنی نمودن اعتبارات مربوط به انجام انتخابات مجلس شورای اسلامی از شمول قانون محاسبات عمومی	هیئت وزیران	۱۳۶۶/۱۱/۱۱	۳۸۵
۴	بخشنامه درخصوص اختصاص یک شعبه برای رسیدگی به تخلفات نیروهای نظامی و انتظامی در جریان انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۷۴/۷/۲۶	۳۸۹
۵	بخشنامه درخصوص صلاحیت‌ها و وظایف عام قوه قضائیه و مقامات قضایی در مقام مدعی‌العموم در انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۲/۹/۱۰	۳۹۰

بخش ششم: انتخابات شوراهای اسلامی کشور

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۳/۱	۳۹۷
۲	قانون استفساریه ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۴/۱۰/۲۵	۴۳۵
مقررات				
۱	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهر	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۱۶	۴۳۹
۲	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۱۶	۴۷۱
۳	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۳۰	۵۰۲

بخش هفتم: سایر قوانین و مقررات مربوط به انتخابات

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین				
۱	از قانون مطبوعات	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۱۲/۲۲	۵۱۵
۲	از قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست‌جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۸/۲۲	۵۱۷
۳	قانون الحاق ماده‌واحد به قانون انتخابات	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۵/۶	۵۱۹
۴	قانون تفسیر قانون الحاق ماده‌واحد به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۵/۶	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۲/۱۴	۵۲۱
۵	قانون تثبیت تعداد کاندیداها در انتخابات	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۰/۱۱/۳	۵۲۴

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۶	قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۸/۸/۲۲	۵۲۵
۷	از قانون آیین نامه‌ی داخلی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۷/۱۸	۵۲۷
۸	از قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۹	۵۲۹
۹	از قانون جرم سیاسی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۵/۲/۲۰	۵۳۰
۱۰	از قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۹۵/۸/۸	۵۳۲
۱۱	لایحه‌ی قانون انتخابات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۴/۷	۵۳۷
مقررات				
۱	از آیین نامه‌ی داخلی شورای نگهبان	شورای نگهبان	۱۳۷۹/۴/۲۲	۵۵۱
۲	آیین نامه‌ی نحوه‌ی پرداخت حق الزحمه‌ی مجریان و ناظران انتخابات	هیئت وزیران	۱۳۸۷/۶/۲۴	۵۵۲
۳	از آیین نامه‌ی اجرایی ماده (۱۳) قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی	هیئت وزیران	۱۳۹۷/۲/۲۳	۵۵۵
۴	بخشنامه درخصوص تکلیف کلیه‌ی دستگاه‌های اجرایی و نهادهای انقلاب اسلامی به همکاری جدی با شورای نگهبان	معاون اول رئیس جمهور	۱۳۶۹/۶/۴	۵۵۷
۵	بخشنامه درخصوص تعیین شعبه‌ای برای رسیدگی به جرائم انتخاباتی	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۰/۱۲/۵	۵۵۸
۶	بخشنامه درخصوص همکاری دادستانی کل، دادگستری‌های استان و شهرستان و مرکز حفاظت و اطلاعات با شورای نگهبان در نظارت بر انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۱/۷/۶	۵۵۹
۷	بخشنامه درخصوص همکاری مراجع قضایی با دادستانی کل کشور درخصوص استعلام سوابق کاندیداهای مجلس، خبرگان رهبری و ریاست جمهوری	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۲/۱/۱۹	۵۶۰

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۸	بخشنامه به کلیه ی دستگاه های اجرایی درخصوص منظورکردن امتیاز تشویقی برای کارمندان خدمتگذار در عرصه ی برگزاری انتخابات	معاون اول رئیس جمهور	۱۳۸۵/۱۲/۹	۵۶۱
۹	تصویب نامه درخصوص برگزاری انتخابات دهمین دوره ی مجلس شورای اسلامی و پنجمین دوره ی مجلس خبرگان رهبری به صورت تمام مکانیزه	هیئت وزیران	۱۳۹۴/۳/۱۰	۵۶۲
۱۰	بخشنامه درخصوص دهمین دوره ی انتخابات مجلس شورای اسلامی و پنجمین دوره ی انتخابات مجلس خبرگان رهبری	رئیس قوه قضائیه	۱۳۹۴/۶/۱۱	۵۶۳
۱۱	بخشنامه درخصوص تشکیل ستاد پیشگیری و رسیدگی به جرائم انتخاباتی	رئیس قوه قضائیه	۱۳۹۵/۱۲/۱۸	۵۶۵

بخش هشتم: انتخابات در آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

ردیف	عنوان	تاریخ صدور	صفحه
۱	ابطال بخشنامه های شماره ۱۹۶/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۳ و شماره ۱۹۸/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۳ وزارت کشور درخصوص حدود مسئولیت های هیئت های نظارت بر حسن اجرای انتخابات	۱۳۷۱/۱/۹	۵۷۱
۲	ابطال بخشنامه ی شماره ۵/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۱ وزیر کشور درخصوص نفی اعمال حق نظارت قوه قضائیه بر حسن اجرای قانون انتخابات و بازرسی های لازم در این خصوص	۱۳۷۱/۱/۱۸	۵۷۶
۳	ابطال بخشنامه ی شماره ۲۳۷۰/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۱۹ وزارت کشور درخصوص تعداد ناظران حوزه های فرعی انتخابات	۱۳۷۱/۲/۱۵	۵۷۸
۴	درخواست ابطال بخشنامه های مورخ سال ۱۳۷۷ معاون سیاسی اجتماعی و رئیس ستاد انتخابات وزارت کشور درخصوص تأیید شده تلقی کردن داوطلبان رد صلاحیت شده در صورت ارائه نشدن دلیل و مدرک رد صلاحیت آن ها از سوی هیئت نظارت یا قانع کننده نبودن ادله و مدارک هیئت نظارت	۱۳۷۷/۱۲/۱	۵۸۲

ردیف	عنوان	تاریخ صدور	صفحه
۵	درخواست ابطال بخشنامه‌ی شماره ۱۵۳۰۳/۴/۴۴ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۲ ستادانتخابات وزارت کشور	۱۳۷۸/۱۲/۲۲	۵۸۴
۶	ابطال بخشنامه‌های شماره ۳۰۱۶۴/۱/۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۹ و شماره ۱۱۱۸۵/۱/۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۹ وزارت کشور درخصوص تاریخ استعفا از مشاغل تحت تصدی داوطلبان نمایندگی در مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۶/۹	۵۸۷
۷	ابطال اطلاعیه‌ی وزارت کشور و بخشنامه‌های استانداران مورخ سال ۱۳۸۲ درخصوص غیرقانونی اعلام کردن دفاتر نظارتی منتخب و منصوب شورای نگهبان	۱۳۸۲/۶/۲۳	۵۹۰
۸	ابطال تبصره‌ی ماده (۲۰)، ماده (۲۵)، تبصره «۴» ماده (۲۷) و بند «۳» ماده (۳۶) «اصلاح آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸» مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۸ هیئت وزیران	۱۳۸۲/۱۰/۱	۵۹۹
۹	ابطال بندهای «۱۷» و «۲۹» ماده (۲) مصوبه‌ی مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۸ شورای عالی اداری	۱۳۸۵/۷/۱۶	۶۰۴
۱۰	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۸۹۰۳۹/۷۶۰ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۲ سازمان آموزش و پرورش آذربایجان شرقی	۱۳۸۶/۴/۲۴	۶۰۸
۱۱	رأی وحدت رویه درخصوص پرداخت حق مأموریت به کارکنان همکاری کننده در برگزاری انتخابات	۱۳۸۶/۹/۲۵	۶۱۱
۱۲	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۷۶۰/۵۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ وزارت آموزش و پرورش درخصوص انجام نشدن هیچ گونه پرداختی از محل منابع مصوب آموزش و پرورش برای حق الزحمه‌ی فرهنگیان همکاری کننده در برگزاری انتخابات	۱۳۸۷/۵/۱۳	۶۱۴
۱۳	رأی وحدت رویه درخصوص تعیین مرجع صالح و نحوه‌ی پرداخت حق الزحمه‌ی عوامل اجرایی و نظارتی در برگزاری انتخابات	۱۳۹۲/۸/۲۷	۶۱۶
۱۴	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۱۳۰۹۰۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۳ وزیر کشور درخصوص مهلت استعفای مدیران اجرایی جهت نامزدی در انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۴/۸	۶۲۳

فهرست موضوعی - تاریخی

بخش اول: انتخابات در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان و سیاست‌های کلی نظام

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۹/۱۲ و ۱۳۶۸/۵/۶	۷
۲	تذکر شورای نگهبان به وزارت کشور درخصوص صلاحیت نامزدهای نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۰/۴/۲۸	۱۲
۳	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص اکثریت لازم جهت قانونی بودن اقدامات و تصمیمات شورای موقت ریاست جمهوری	۱۳۶۰/۶/۹	۲۷
۴	نظر شورای نگهبان درخصوص نحوه پاسخ مرکز اسناد انقلاب اسلامی به درخواست ارائه‌ی سوابق داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۰/۶/۲۸	۱۳
۵	نظر شورای نگهبان درخصوص مرجع صالح تغییر و اصلاح قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری پس از تشکیل مجلس مذکور	۱۳۶۲/۱۲/۱۶	۱۹
۶	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص کیفیت انتخاب رئیس جمهور در مرحله دوم	۱۳۶۴/۴/۵	۲۵
۷	تذکر شورای نگهبان به رئیس جمهور درخصوص صلاحیت نداشتن یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۷/۳/۳۰	۱۳
۸	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص تحقیق و تفحص مجلس شورای اسلامی درباره‌ی دلیل ابطال انتخابات	۱۳۶۷/۱۰/۳	۱۳
۹	نظر شورای نگهبان درخصوص برگزاری انتخابات مجلس خبرگان رهبری با تعداد برابر یا کمتر نامزدهای مورد نیاز	۱۳۶۹/۷/۹	۲۰
۱۰	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص کیفیت نظارت شورای نگهبان بر انتخابات	۱۳۷۰/۳/۱	۱۴

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱۱	نظر شورای نگهبان درخصوص لازم نبودن استعفاى شهرداران مناطق شهری جهت نامزدی نمایندگی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۴/۱۱/۱۵	۱۵
۱۲	تذکر شورای نگهبان به رئیس جمهور درخصوص انتصاب رئیس سازمان بازرسی کل کشور به امر بازرسی انتخابات میان دوره ای پنجمین دوره ی مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۱۱/۱۶	۱۶
۱۳	نظر شورای نگهبان درخصوص استعلام دلیل رد صلاحیت یکی از نامزدهای انتخابات مجلس خبرگان رهبری	۱۳۷۷/۹/۱۱	۲۱
۱۴	نظر تفسیری شورای نگهبان درخصوص شمول اصل (۹۴) قانون اساسی به مصوبه ی درخواست مراجعه به آرای عمومی	۱۳۸۱/۱۲/۲۵	۱۰
۱۵	سیاست های کلی انتخابات	۱۳۹۵/۷/۲۴	۳۰

بخش دوم: همه پرسی

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	لایحه ی قانونی همه پرسی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۸/۲۰	۳۷
۲	قانون همه پرسی در جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۸/۴/۴	۴۲
۳	آیین نامه ی اجرایی قانون همه پرسی در جمهوری اسلامی ایران	هیئت وزیران	۱۳۶۸/۴/۷	۵۳

بخش سوم: انتخابات مجلس خبرگان رهبری

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری	فقه های شورای نگهبان با تصویب نهایی امام خمینی (ره)	۱۳۵۹/۷/۱۰	۷۱

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۲	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان	شورای نگهبان	۱۳۶۱/۷/۱۸	۷۹
۳	ماده‌واحدی موضوع تبصره «۱» ماده (۹) قانون انتخابات مجلس خبرگان	شورای نگهبان	۱۳۷۰/۴/۹	۱۱۱
۴	آیین‌نامه‌ی نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری	شورای نگهبان	۱۳۸۵/۱/۳۰	۱۰۵

بخش چهارم: انتخابات ریاست جمهوری

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	لایحه‌ی قانونی انتخاب اولین رئیس‌جمهور کشور جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۹/۲۸	۱۵۲
۲	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۴/۴	۱۴۶
۳	قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۴/۵	۱۱۷
۴	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات ریاست جمهوری	هیئت‌وزیران	۱۳۶۴/۴/۱۶	۱۶۱
۵	قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۹/۵/۳۰	۱۴۹
۶	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی	هیئت‌وزیران	۱۳۸۰/۲/۱۶	۱۸۱
۷	قانون استفساریه‌ی مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰/۳/۹	۱۴۴

بخش پنجم: انتخابات مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	از قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۲/۴/۱۵	۳۳۲
۲	قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۵/۹	۲۳۸
۳	قانون تعیین محدوده‌ی حوزه‌های انتخاباتی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۶/۱/۳۰	۲۴۴
۴	تصویب‌نامه درخصوص مستثنی نمودن اعتبارات مربوط به انجام انتخابات مجلس شورای اسلامی از شمول قانون محاسبات عمومی	هیئت وزیران	۱۳۶۶/۱۱/۱۱	۳۸۵
۵	قانون میزان تأثیر تغییرات در تقسیمات کشوری در محدوده‌ی حوزه‌های انتخاباتی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۰/۱۷	۳۳۳
۶	قانون الحاق ماده واحد به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۲/۲۱	۲۳۲
۷	بخشنامه درخصوص اختصاص یک شعبه برای رسیدگی به تخلفات نیروهای نظامی و انتظامی در جریان انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۷۴/۷/۲۶	۳۸۹
۸	قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۹/۷	۱۸۹
۹	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸	هیئت وزیران	۱۳۷۸/۹/۲۱	۳۳۹
۱۰	قانون تفسیر بند «۲» قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۱۰/۱۳	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۱۰/۲۹	۲۳۳
۱۱	بخشنامه درخصوص صلاحیت‌ها و وظایف عام قوه قضائیه و مقامات قضایی در مقام مدعی‌العموم در انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۲/۹/۱۰	۳۹۰

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱۲	قانون تغییر حوزه‌ی انتخابیه‌ی داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۱/۱۴	۳۳۴
۱۳	قانون استفساریه‌ی ماده (۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۳/۲/۱۵	۲۳۵
۱۴	آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون تغییر حوزه‌ی انتخابیه‌ی داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی	هیئت‌وزیران	۱۳۸۴/۲/۱۴	۳۸۲
۱۵	قانون تفسیر ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸ و اصلاحات بعدی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۰/۵/۲	۲۳۷

بخش ششم: انتخابات شوراهای اسلامی کشور

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۵/۳/۱	۳۹۷
۲	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهر	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۱۶	۴۳۹
۳	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۱۶	۴۷۱
۴	آیین‌نامه‌ی اجرایی انتخابات شوراهای شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها	هیئت‌وزیران	۱۳۸۱/۴/۳۰	۵۰۲
۵	قانون استفساریه‌ی ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۴/۱۰/۲۵	۴۳۵

بخش هفتم: سایر قوانین و مقررات مربوط به انتخابات

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱	لایحه‌ی قانون انتخابات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران	۱۳۵۸/۴/۷	۵۳۷

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۲	از قانون مطبوعات	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۴/۱۲/۲۲	۵۱۵
۳	از قانون تعیین حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های ریاست‌جمهوری اسلامی ایران	مجلس شورای اسلامی	۱۳۶۵/۸/۲۲	۵۱۷
۴	بخشنامه درخصوص تکلیف کلیه ی دستگاه‌های اجرایی و نهادهای انقلاب اسلامی به همکاری جدی با شورای نگهبان	معاون اول رئیس‌جمهور	۱۳۶۹/۶/۴	۵۵۷
۵	قانون الحاق ماده‌واحد به قانون انتخابات	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۵/۶	۵۱۹
۶	قانون تثبیت تعداد کاندیداها در انتخابات	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۰/۱۱/۳	۵۲۴
۷	قانون تفسیر قانون الحاق ماده‌واحد به قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۵/۶	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۰/۱۲/۱۴	۵۲۱
۸	از قانون آیین‌نامه‌ی داخلی مجلس شورای اسلامی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۷۸/۷/۱۸	۵۲۷
۹	قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبین ردصلاحیت‌شده در انتخابات مختلف	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۸/۸/۲۲	۵۲۵
۱۰	از آیین‌نامه‌ی داخلی شورای نگهبان	شورای نگهبان	۱۳۷۹/۴/۲۲	۵۵۱
۱۱	بخشنامه درخصوص تعیین شعبه‌ای برای رسیدگی به جرائم انتخاباتی	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۰/۱۲/۵	۵۵۸
۱۲	بخشنامه درخصوص همکاری دادستانی کل، دادگستری‌های استان و شهرستان و مرکز حفاظت و اطلاعات با شورای نگهبان در نظارت بر انتخابات	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۱/۷/۶	۵۵۹
۱۳	بخشنامه درخصوص همکاری مراجع قضایی با دادستانی کل کشور درخصوص استعلام سوابق کاندیداهای مجلس، خبرگان رهبری و ریاست‌جمهوری	رئیس قوه قضائیه	۱۳۸۲/۱/۱۹	۵۶۰

ردیف	عنوان	مرجع تصویب	تاریخ تصویب	صفحه
۱۴	از قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۱۰/۹	۵۲۹
۱۵	بخشنامه به کلیه دستگاه‌های اجرایی در خصوص منظور کردن امتیاز تشویقی برای کارمندان خدمتگزار در عرصه برگزاری انتخابات	معاون اول رئیس‌جمهور	۱۳۸۵/۱۲/۹	۵۶۱
۱۶	آیین‌نامه‌ی نحوه‌ی پرداخت حق‌الزحمه‌ی مجریان و ناظران انتخابات	هیئت وزیران	۱۳۸۷/۶/۲۴	۵۵۲
۱۷	تصویب‌نامه در خصوص برگزاری انتخابات دهمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی و پنجمین دوره‌ی مجلس خبرگان رهبری به صورت تمام‌مکانیزه	هیئت وزیران	۱۳۹۴/۳/۱۰	۵۶۲
۱۸	بخشنامه در خصوص دهمین دوره‌ی انتخابات مجلس شورای اسلامی و پنجمین دوره‌ی انتخابات مجلس خبرگان رهبری	رئیس قوه قضائیه	۱۳۹۴/۶/۱۱	۵۶۳
۱۹	از قانون جرم سیاسی	مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۵/۲/۲۰	۵۳۰
۲۰	از قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی	مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۹۵/۸/۸	۵۳۲
۲۱	بخشنامه در خصوص تشکیل ستاد پیشگیری و رسیدگی به جرائم انتخاباتی	رئیس قوه قضائیه	۱۳۹۵/۱۲/۱۸	۵۶۵
۲۲	از آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده (۱۳) قانون نحوه‌ی فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی	هیئت وزیران	۱۳۹۷/۲/۲۳	۵۵۵

بخش هشتم: انتخابات در آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

ردیف	عنوان	تاریخ صدور	صفحه
۱	ابطال بخشنامه‌های شماره ۱۹۶/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۳ و شماره ۱۹۸/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۳ وزارت کشور در خصوص حدود مسئولیت‌های هیئت‌های نظارت بر حسن اجرای انتخابات	۱۳۷۱/۱/۹	۵۷۱

ردیف	عنوان	تاریخ صدور	صفحه
۲	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۵/۱/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۱ وزیر کشور درخصوص نفی اعمال حق نظارت قوه قضائیه بر حسن اجرای قانون انتخابات و بازرسی‌های لازم در این خصوص	۱۳۷۱/۱/۱۸	۵۷۶
۳	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۲۳۷۰/۴۴ مورخ ۱۳۷۱/۱/۱۹ وزارت کشور درخصوص تعداد ناظران حوزه‌های فرعی انتخابات	۱۳۷۱/۲/۱۵	۵۷۸
۴	درخواست ابطال بخشنامه‌های مورخ سال ۱۳۷۷ معاون سیاسی-اجتماعی و رئیس ستاد انتخابات وزارت کشور درخصوص تأیید شده تلقی کردن داوطلبان رد صلاحیت شده در صورت ارائه نشدن دلیل و مدارک رد صلاحیت آن‌ها از سوی هیئت نظارت یا قانع کننده نبودن ادله و مدارک هیئت نظارت	۱۳۷۷/۱۲/۱	۵۸۲
۵	درخواست ابطال بخشنامه‌ی شماره ۱۵۳۰۳/۴/۴۴ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۲ ستاد انتخابات وزارت کشور	۱۳۷۸/۱۲/۲۲	۵۸۴
۶	ابطال بخشنامه‌های شماره ۳۰۱۶۴/۱/۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۹ و شماره ۱۱۱۸۵/۱/۱۱ مورخ ۱۳۸۲/۲/۹ وزارت کشور درخصوص تاریخ استعفا از مشاغل تحت تصدی داوطلبان نمایندگی در مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۲/۶/۹	۵۸۷
۷	ابطال اطلاعیه‌ی وزارت کشور و بخشنامه‌های استانداران مورخ سال ۱۳۸۲ درخصوص غیرقانونی اعلام کردن دفاتر نظارتی منتخب و منصوب شورای نگهبان	۱۳۸۲/۶/۲۳	۵۹۰
۸	ابطال تبصره‌ی ماده (۲۰)، ماده (۲۵)، تبصره «۴» ماده (۲۷) و بند «۳» ماده (۳۶) «اصلاح آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸» مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۸ هیئت وزیران	۱۳۸۲/۱۰/۱	۵۹۹
۹	ابطال بندهای «۱۷» و «۲۹» ماده (۲) مصوبه‌ی مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۸ شورای عالی اداری	۱۳۸۵/۷/۱۶	۶۰۴
۱۰	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۸۹۰۳۹/۷۶۰ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۲ سازمان آموزش و پرورش آذربایجان شرقی	۱۳۸۶/۴/۲۴	۶۰۸

ردیف	عنوان	تاریخ صدور	صفحه
۱۱	رأی وحدت رویه درخصوص پرداخت حق مأموریت به کارکنان همکاری کننده در برگزاری انتخابات	۱۳۸۶/۹/۲۵	۶۱۱
۱۲	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۷۶۰/۵۰ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ وزارت آموزش و پرورش درخصوص انجام نشدن هیچ گونه پرداختی از محل منابع مصوب آموزش و پرورش برای حق الزحمه‌ی فرهنگیان همکاری کننده در برگزاری انتخابات	۱۳۸۷/۵/۱۳	۶۱۴
۱۳	رأی وحدت رویه درخصوص تعیین مرجع صالح و نحوه‌ی پرداخت حق الزحمه‌ی عوامل اجرایی و نظارتی در برگزاری انتخابات	۱۳۹۲/۸/۲۷	۶۱۶
۱۴	ابطال بخشنامه‌ی شماره ۱۳۰۹۰۱ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۳ وزیر کشور درخصوص مهلت استعفای مدیران اجرایی جهت نامزدی در انتخابات مجلس شورای اسلامی	۱۳۹۴/۴/۸	۶۲۳

پیشگفتار

در تعریفی کلی، نهاد «انتخابات» به مجموعه‌ی فرایندهایی اطلاق می‌شود که براساس آن، نمایندگان مردم در نهادهای حاکمیتی و اداری امور عمومی برگزیده می‌شوند. بر این اساس، قوانین و مقررات انتخابات مشتمل بر ضوابطی است که فرایندهای مزبور را تنظیم کرده و حقوق و تکالیف مردم و نهادهای اجرایی و نظارتی انتخابات را در این فرایندها و در ارتباط با یکدیگر مشخص می‌کند.

اهمیت «انتخابات» از آنجاست که می‌توان گفت این ابزار، امروزه از اساسی‌ترین راه‌های مشارکت ملت در تعیین سرنوشت جامعه‌ی خودشان محسوب می‌شود. از این رو، آگاهی صحیح دست‌اندرکاران انتخابات، نامزدهای انتخاباتی و مردم، به‌عنوان صاحبان رأی، از ضوابط و احکام حاکم بر این امر و دسترسی آن‌ها به این قواعد ضروری قلمداد می‌شود.

پژوهشکده‌ی شورای نگهبان با همین هدف و نیز با توجه به نقش خطیر و برجسته‌ی نهاد شورای نگهبان در امر نظارت بر انتخابات، کلیه‌ی احکام و ضوابط قانونی مربوط به انتخابات را در مجموعه‌ی حاضر جمع‌آوری کرده است تا این مهم به‌نحو مناسبی دست‌یافتنی باشد؛ لذا در این مجموعه سعی شده است که با نگاهی دقیق به فرایند قانون‌گذاری و مقررات‌گذاری درخصوص انتخابات، احکام مذکور به‌صورت کامل و جامع به مخاطبان ارائه شود.

مجموعه‌ی حاضر ویژگی‌هایی دارد که توجه به آن در استفاده‌ی بهینه از این مجموعه ضروری است:

۱. در فصل‌های مربوط به قوانین، سعی شده است متن همه‌ی قوانین مصوب با متن اصلی مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی و همچنین متن روزنامه‌رسمی جمهوری اسلامی ایران تطبیق داده شود تا متن موجود از اتقان کافی برخوردار بوده و نقص‌ها و کاستی‌هایی که در مجموعه‌های منتشرشده‌ی کنونی وجود دارد، تا حد امکان رفع شود؛ لذا در مواردی که تعارضاتی بین متن اصلی مصوبه‌ی مجلس با روزنامه‌رسمی وجود داشت، متن مصوب مجلس ملاک قرار گرفته و تفاوت بین دو نسخه‌ی مذکور در پانوش تذر داده شده است. البته از ذکر بسیاری از اغلاط نوشتاری که در روزنامه‌رسمی وجود داشته، خودداری شده است.

۲. در فصل‌های مربوط به مقررات نیز، مصوبات با متن موجود در روزنامه‌رسمی مطابقت داده شده و سعی شده است ایراداتی که در مجموعه‌های منتشرشده وجود دارد، تا حد امکان رفع شود.

۳. در مجموعه‌ی حاضر همه‌ی نکات توضیحی و توجهاتی که لازم است مخاطب در حین مطالعه‌ی احکام، به صورت توأمان مدنظر داشته باشد، در پانوش بیان شده است.

۴. به منظور تسهیل در مراجعه به قوانین و مقررات لازم، در صورتی که در متن قوانین و مقررات به ماده‌ی دیگری ارجاع شده باشد، مخاطب از طریق پانوش به محل درج حکم مدنظر در کتاب راهنمایی شده است.

۵. با توجه به اینکه بسیاری از قوانین و مقررات مذکور در این کتاب دارای اصلاحات و الحاقات بعدی بوده‌اند، متن نهایی قوانین و مقررات به صورت تنقیح‌شده و با اعمال اصلاحات و الحاقات بعدی در این مجموعه تنظیم شده است، تا خواننده نیازی به جستجو برای یافتن متن نهایی قانون نداشته باشد. درعین حال، با توجه به اینکه اصول تنقیح در نظام قانون‌گذاری ما به صورت صحیح رعایت نمی‌شود، در مواردی که به نظر رسیده که احکام

قانون مؤخری به اصلاح یا نسخ ضمنی حکمی منجر شده ولیکن مرجع صالح صراحتاً حکم مدّ نظر را نسخ یا اصلاح نکرده، از طریق پانویست به این امر توجه داده شده است.

۶. از دیگر ویژگی‌های شاخص این مجموعه، ذکر همه‌ی قوانین و مقررات انتخابات و همه‌پرسی در مجموعه‌ای واحد است که به مخاطب این فرصت را می‌دهد تا همه‌ی احکام قانونی مربوط به انتخابات را به صورت یکجا و هم‌زمان در نظر بگیرد و در عین حال برای پژوهشگران و قانون‌گذاران این حوزه نیز این امکان را فراهم می‌کند که بتوانند به سهولت احکام قوانین متناظر انتخابات‌های مختلف را تطبیق دهند. همچنین برگزاری هم‌زمان برخی انتخابات‌ها در نظم کنونی قانون‌گذاری، لزوم در نظر گرفتن توأمان برخی قوانین و مقررات انتخاباتی را ضروری می‌کند. این مجموعه در هشت بخش سازمان‌دهی شده است:

بخش اول، انتخابات در قانون اساسی، نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان و سیاست‌های کلی نظام؛ **بخش دوم،** همه‌پرسی؛ **بخش سوم،** انتخابات مجلس خبرگان رهبری؛ **بخش چهارم،** انتخابات ریاست‌جمهوری؛ **بخش پنجم،** انتخابات مجلس شورای اسلامی؛ **بخش ششم،** انتخابات شوراهای اسلامی کشور؛ **بخش هفتم،** سایر قوانین و مقررات مربوط به انتخابات؛ **بخش هشتم،** انتخابات در آرای هیئت‌عمومی دیوان عدالت اداری.

بخش‌های دوم تا هفتم، هر کدام مشتمل بر دو فصل مجزاست که در فصل نخست، قوانین و در فصل دوم، مقررات مربوط درج شده است. ترتیب بیان قوانین و مقررات در هریک از بخش‌ها و فصل‌ها بر مبنای اهمیت و کاربرد این قوانین بوده و لذا تقدم تاریخی تصویب ملاک نبوده است، هر چند سعی شده در مواردی که امکان ملاحظه‌ی این ملاک وجود داشته است، این معیار نیز رعایت شود. در عین حال، به منظور ارائه‌ی نمایی کلی از تقدم و تأخر تاریخی قوانین و مقررات، فهرست موضوعی-تاریخی قوانین و مقررات نیز تهیه شده و در مجموعه درج شده است.

ذکر این نکته لازم است که اگرچه مطابق اصل (۹۹) قانون اساسی: «شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعه به آرای عمومی و همه پرسی را برعهده دارد» و شورای نگهبان در رابطه با انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا وظیفه‌ی نظارتی برعهده نداشته و در عمل نیز نهاد دیگری نظارت بر این انتخابات را انجام می‌دهد، از آنجاکه تمرکز موضوعی این کتاب بر مجموعه‌ی ضوابط ناظر بر «انتخابات» بوده، به جهت کامل بودن کتاب، قوانین و مقررات مربوط به این انتخابات نیز در این مجموعه گردآوری شده است.

امید است مخاطبان گرامی با ارائه‌ی نظرات خود درخصوص این مجموعه و سایر مجموعه‌هایی که پژوهشکده‌ی شورای نگهبان در راستای رسالت خود منتشر می‌کند، ما را در عمل به وظایف خود یاری فرمایند.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

پژوهشکده شورای نگهبان

پاییز ۱۳۹۶